

hatna egy ember, a ki maga magának sem tud legtöbb esetben tanácsot adni, más embertársának az isteni szellem ihletése nélkül! Jól mondja tehát egy bölcs, hogy az emberek bár fölhúzzák a vitorlákat s rendezik a köteleket s hozzá oly komoly képet vágnak, mintha e készülétek csalhatatlanok volnának, de egy Magasabb ül ott a kormányrúdnál, s mosolyog hozzá, mondván: »Így lesz az és nem máskép!«

Végzem most már, édes fiam! Ezek tán utolsó Hozzá intézett szavaim, megáldalak újra s reménylem, hogy a síron túl is áldani foghatlak. Szíved biztosít engem arról, hogy Isten előtt meg fogsz rólam emlékezni, hogy a legjobb anyának vigasztalója, a kedves testvérek öröme, az ország reménye, az ifjúság díszje, szolgálóidnak ápolója, jobbagyaidnak jóltevője, a szegény árvák és özvegyek gyámola, mindenek fölött pedig hitközségi rokonaidnak mintaképe fog válni belőled.

Hallgassa meg e kérésemet az Atyaisten, a Fiúisten, és a Szentlélekisten. Amen, Amen, Amen!

Gróf Széchenyi Ferencz³

*Móricz Zsigmond: Öt sebek**

A magyarság a történelem folyamán öt krisztusi sebet kapott: Muhi, Mohács, Kismajtény, Világos és Trianon. Ez az öt seb nem a kiválasztottság isteni szimbóluma volt, hanem valóságos öt halálos szúrás, mindenik elég arra, hogy egy faj elvérezzen bele, hacsak az életerege nem oly roppant szívós, hogy kiheverje.

Muhi pusztáján a tatárok megsemmisítették IV. Béla seregét, s ennek következménye lett, hogy az egész ország szabad zsákmánya lett egy keleti nomád csordának.

Mohácsnál a török megsemmisítette II. Lajost, s ezzel a magyar föld másfél századra rabságba süllyedt.

Kismajténynál a II. Rákóczi Ferenc végkimerülésbe süllyedt forradalma ért véget, s a magyar szabadság gondolata másfél századra elvesztette életerejét.

Világosnál Kossuth Lajos forradalma törött ketté egy fegyverletételben az orosz erő előtt.

Trianon feldarabolván az osztrák–magyar monarchiát, nem respektálta a magyarság államalkotó munkáját, s nemzetiségek szerint boncolta szét a magyar szent korona ezeréves területét.

Az öt seb közül hármat a Kelet a magyar szíven keresztül ütött a Nyugaton. A Rákóczi-forradalom leszerelésénél Ausztria nem egyedül győzött le bennünket, hanem egész Európa közreműködésével.

Az első négy esetben Magyarország – mely Európa centrumában fekszik, annak a mély östengernek a fenekén, amit ma Nagy Magyar Alföldnek hívunk, s amely, az Árpád honfoglalása óta a színmagyar faj lakhelye –, Magyarország voltaképpen csak csatatér volt Eu-

* Móricz Zsigmond (1879. július 2.–1942. szeptember 5.) a XX. századi magyar prózairodalom legjelentősebb alakja. A száz éve elszenvetett trianoni döntésről és következményeiről annak idején többször írt, ezeket az írásait nem szerepeltették halála után összegyűjtött műveinek sorozatában. Közleményünk forrása az eredeti megjelenés: Pesti Napló 1926. dec. 25. 294. sz. 6. o. A szöveget teljes terjedelmében közöljük. (A szerk.)

rópa két nagy felének összecsapásában. Muhinál a napkeleti barbárság indult leszámolásra a nyugati kultúréletet élő népek ellen. Mohácsnál a délkeleti, Világosnál az északkeleti államóriás jelezte hatalmát Európa felé; míg Trianonban Nyugat könyörtelenül leszámolt ezeréves védőjével, ki fegyvertelenül állott bírói széke előtt.

A História legnagyobb csodája, hogy maradhatott fenn Magyarország ezer éven át. Én azt hiszem, ezt az egész fennmaradást elsősorban helyzeti esetlegességének kell tulajdonítani.

Különös, hogy Európa túl nagy volt az európai népek számára.

A népvándorlás korának kavargásai után annyi faj állott elő, annyi állam alakult, hogy egy sem volt köztük, amelyik egészen európai arányúvá lehetett volna. Egyfelől ott állott a Nyugat számtalan országocskájával s mindnek szervesre kialakult államéletével. Még a legnagyobbaknak, a frank s a germán népeknek sem volt akkora ösereje, hogy egyik a másikat megtörni, felfalni s beolvasztani képes lett volna, így egymást lekötötték s egyensúlyban tartották. Szerencsénkre Bécsben egy olyan államhatalmasság támadt már a XIII. században, hogy az maga elég volt, hogy a nyugatról fenyegető néperőket elhárítsa fejünk felől. Másfelől keleten, ahol éppen az alacsonyabb kultúra miatt sokkal jobban megtörtént a népvándorlás népelemeinek összekovácsolása, egy testbe foglalása (az orosz birodalom maga harminc vagy még sokkal több fajtából állott elő), sohasem érkezett el eddig annak az ideje, hogy az egész Kelet felvehesse a harcot az egész Nyugattal.

Ha ez megtörténik, akkor a magyar faj még gátnak sem lett volna elegendő két ilyen, a mi arányainkhoz képest véghetetlen viharfelhő összeütközésének elhárítására.

Magyarország az európai politika szempontjából mindig semleges terület volt. Egy nem numeráló zóna, amely sem nem provokálta, sem le nem szerelte a világhatalmi tényezőket.

Mi tehát bizonyos fokig helyzeti vakságban szenvedünk, mikor nagy nemzeti szerencsétlenségeinket a nemzet hibáinak vagy erényeinek szempontjából bíráljuk el.

A történelem szívesen tanítja azt, hogy abban a pillanatban, mikor e szörnyű csapások értek, kivételesen züllöttek voltak közállapotaink. Ez a vád éppen úgy éri IV. Béla korát, mint II. Lajosét. Éppen úgy a Rákóczi gyöngye vezéreit, mint ahogy Világosért Görgeit tették felelőssé. Pedig valamennyi eset kikerülhetetlen volt. Máskor is voltak ugyanolyan szomorú morális állapotok, mint e nagy események idejében, viszont e pillanatokban is meg lehet állapítani, hogy a magyarság összessége kemény s életerős volt. Muhi után még ugyanaz a király, ugyanazokkal a főurakkal, újra teremti az országot, akiknek állítólagos hibájából elvesztette. Mohács után a hősiességnek oly számtalan példáját lehet összeállítani, hogy egy magyar Plutarkhoszt írhattak volna belőle. Világos után kezdődik azonnal az a szabad és hatalmas fejlődés, amely a nagy háborúig tartott, s amely voltaképpen létrehozta a mai erős és számottevő demokratikus Magyarországot. Trianon után tehát kell, hogy a magyarságnak teljes reneszánsza következzen be.

A magyarság idegen erők játékmékként lett áldozatává, s a maga erejéből heverte ki, amint békén hagyták ezek az idegen erők.

Egyetlen hibánk, hogy nincs alapgondolatunk egy valódi nemzeti életre.

Magyar ember nem tekinthet a világra hódító szándékkal, s nem tekinthet szolgálai kishitűséggel.

A magyarságnak egy lehetősége van: birtokba venni ezt az országot, s kitermelni belőle a legmagasabb értéket, amit lehet.

A magyar faj eddig a história folyamán öt krisztusi sebet kapott. A Krisztus életét azonban a hatodik oltotta ki, a lándzsaszúrás a bordák közt, a szívbe.

Vigyázzon a magyarság, hogy ezt a hatodik szúrást meg ne érje!